

כיצד להשתמש בחומרי חיטוי?

אך לא די באלה: מחלבה אחת של "תנובה" המייצרת גבינות בלבד, מפיצה את תורתה בדבר סידרי משלוח חלב אחרי טיפול בחומרים אנטי-ביוטיים; עד כה נדרש מהמשק לא לשלוח במשך 5 ימים את החלב מפרות שקיבלו בעטיניהן טיפול בחומר אנטיביוטי, או לשלוח חלב כזה בנפרד, עם ציון מתאים. כיום מוסבר לרפתן שחלב מסוג זה לא יישלח במשך 7 ימים, וזה הדין גם לגבי חלב מפרות שקיבלו זריקות בחור מרים האלה — ויהיו אלה אפילו זריקות בגד עצירת שיליה, חולי מעיים עם חום, או פאנא-ריציום.

נשאלת כאן השאלה אם ברוב דברים לא יחטיאו את המטרה ובמקום להבהיר לרפתן את העניינים כהווייתם יגרמו לבלבול דעתו. וישובו נא כל הנוגעים בדבר ליד שולחן אחד ויקבעו "מוסכמות" אחדות על מנת להגיע לתוצאות הרצויות מכל הבחינות.

ולבסוף הערת-אגב: היכן הוא הגוף המפקח שמחובתו לשים קץ לאריוות המסוכנות של רוב חומרי החיטוי המוצעים בשוק? מי יבדיל בין בקבוק כלור לבין בקבוק של משקה, בין חומצה זרחנית באריותה הנוכחית, לבין כל נוזל אחר? אף פתיתי-נתר מאכל (אולי מאכל?) מופיעים בפחים, המיועדים לשיווק עוגיות! הגיע הזמן לפעול, בטרם יפקדנו אסון.

אשר ביצבי

הזרוע. אפריל 1962

עם הפעלת מכונת-החליבה בארץ ניתנו למש-קים הוראות מפורטות ואחידות בדבר השימוש בחומרי ניקוי וחיטוי לשם אחזקת הצידוד במצב סאניטארי תקין ולמען ייצור חלב בעל טיב מעולה. הוראות אלה התפרסמו מידי פעם על דפי "משק הבקר והחלב", וכאשר נתקלו משקים מספר בבעיות מיוחדות, שלרוב היו קשורות בטיב המים שלהם, הוכנסו שינויים בשיטת החיטוי ונוסו חומרים יותר מתאימים למשקים אלה. כן נבדקו בזמן האחרון חומרים חדשים והשימוש הנכון בהם פורסם ברבים. את כל ההדרכה הזו קיבלו המשקים ביוזמת התאחדותנו.

כיום עוסקים גורמים רבים ב"הדרכת" המשק, והרפתן עומד חסר-אונים מול שלל ההצעות והדרישות שממטירים עליו מכל עבר. במשקים מספר, היד המדריכה שמה את הדגש על מניעת מחלת המאסטיטיס וכמויות הכלור זורמות שם בשפע. כשנהוג חיטוי הגביעים בחליבה בין פרה לפרה, עולה ריכוז הכלור לעתים פי כמה על זה המקובל בחיטוי הצידוד. התוצאה היא (בין היתר), שנשלחים חוזרים ופקחים מ"תנובה" למשקים, הממליצים על שיטות ניקוי וחיטוי "משלהם". ואלה — רחוקות מלהיות זהות עם אלה הניתנות על ידי מדריכי החליבה ומדריכי מנהל ההדרכה, שדאגתם מופנית לייצור חלב נקי. מחלקה אחרת של "תנובה" מטרידה אותנו בחיפוש אחר עקבות מתכת בחלב שמקורן בחומרים ארוזיביים (מש-תחקים), ומכיון שקווי-החלב שלנו אינן על טהרת הנירוסטה, הרי גם "חיפושים" אלה גור-מים למבוכה אצל הרפתן.

יתרונות ההכלאה בעדרי בקר-חלב

בניסויי הכלאה שנערכו בתחנת הנסיונות החקלאית באילינוי (ארה"ב) מצאו ש-44 פרות בנות כלאיים (הולשטיין-גארנסט), מתוך 63, התקיימו בעדר משך 6 תקופות חליבה, בה בשעה שמתוך 65 טהורות-גזע הגיעו לאורך ימים כנ"ל רק 31 פרות. 20 מבין טהורות הגזע מתו או הוצאו מהעדר בטרם הספיקו לסיים שתי תקופות חליבה, ורק 9 מבין בנות-הכלאיים לא הצליחו בכך. הפסדים מחמת הפרעות בחיי המין היו גדולים יותר בעדר טהור הגזע.